

SINCE●●7

Glasilo Sindikata centrov za socialno delo Slovenije

DOGOVOR 2015

- Intervju: Predsednik KSS Pergam, dr. Janez Posedi
- Pokojninski sistem v RS
- CSD Maribor
- Izredni inšpekcijski nadzori

PERGAM
Konfederacija sindikatov Slovenije

Delavska hranilnica d.d. Ljubljana

PONUDBA DELAVSKE HRANILNICE JE NAMENJENA ČLANOM SINDIKATA CENTROV ZA SOCIALNO DELO SLOVENIJE

**HRANILNICA NUDI ČLANOM SINDIKATA CSD SLOVENIJE, KI ODPREJO OSEBNI RAČUN Z
REDNIMI PRILIVI PLAČE ALI POKOJNINE NASLEDNJE UGODNOSTI:**

- najugodnejše poslovanje z OR na slovenskem bančnem trgu, ki se kaže v najnižji ceni vseh plačilnih storitev, nekaj storitev pa je tudi brez provizij (dvigi na bankomatih ...),
- dve leti brez stroškov vodenja novo odprtega osebnega računa, potem pa je strošek 0,80 EUR,
- dodatni limit na osebnem računu obrestujemo samo s 6,50 % letno obrestno mero,
- plačevanje položnic samo 30 centov,
- plačila z bančno kartico Mastercard z odlogom plačil in možnostjo nakupa na obroke do 12 mesecev,
- MasterCard kartico prvo leto brez nadomestila, nato 10 EUR letno,
- zelo ugodne kredite:
 - potrošniške kredite nad 5 let do 10 let z obrestno mero do 6M euribor + 3,60 %,
 - stanovanjske kredite do 30 let z obrestno mero od 6M euribor + 2,20 % do 6 M euribor + 3,20 %,
 - vse kredite brez stroškov odobritve,
 - zavarovanje kreditov urejamo s hipoteko, poroštvom in lastnim zavarovanjem,
 - mesečni stroški vodenja kredita so 1,50 EUR,
- ugodne dijaške in študentske kredite za šolanje otrok članom sindikatov, z odlogom vračanja kreditov za čas šolanja,
- ugodnejše varčevalne obrestne mere za 0,30 odstotne točke od rednih veljavnih obrestnih mer hranilnice,
- ugodno 5,0% pokojninsko varčevanje v hranilnici, za člane sindikatov in njihove družinske člane,

ODLOČITEV JE NA VAŠI STRANI, PRIČAKUJEMO VAS V NAŠIH POSLOVNIH ENOTAH:

Brežice, Cesta prvih borcev 9, tel.: 07 620 05 00, **Celje**, Miklošičeva 4, tel.: 03 620 93 80, Hrastnik, Ulica Prvoborcev 1a, tel.: 03 620 94 60, **Jesenice**, Cesta maršala Tita 63, tel.: 04 281 53 20, **Kamnik**, Tomšičeva 11, tel.: 01 320 66 70, **Koper**, Gortanov trg 1, tel.: 05 620 34 00, **Kranj**, Koroška cesta 19, tel.: 04 28 15 307, **Litija**, Ljubljanska cesta 3, tel.: 01 32 06 680, **Ljubljana center**, Miklošičeva 5, tel.: 01 3000 217 (211, 221), Dalmatinova 4, tel.: 01 300 02 04, **Ljubljana Stožice**, Dunajska 185, tel.: 01 300 20 70, **Ljubljana Šiška**, Pavšičeva 4, tel.: 01 320 66 50, **Maribor**, Glavni trg 25, tel.: 02 620 93 30, Gosposka ul. 24, tel.: 02 620 93 45, **Maribor-Nova vas**, Kardeljeva cesta 57, tel.: 02 621 24 80, **Murska Sobota**, Lendavska 3, tel.: 02 620 93 70, **Nova Gorica**, Ulica Tolminskih puntarjev 4, tel.: 05 620 34 10, **Novo mesto**, Glavni trg 10, tel.: 07 620 54 30, **Postojna**, Titov trg 3, tel.: 05 620 35 40, **Ptuj**, Ulica heroja Lacka 12, tel.: 02 620 93 60, **Ravne na Koroškem**, Trg svobode 20, tel.: 02 621 24 90, **Rogaška Slatina**, Prvomajska ulica 29A, tel.: 03 620 05 50, **Sežana**, Partizanska cesta 7, tel.: 05 620 35 20, **Slovenj Gradec**, Glavni trg 26, tel.: 02 620 94 40, **Slovenska Bistrica**, Trg svobode 22, tel.: 02 620 93 50, **Slovenske Konjice**, Stari trg 12, tel.: 03 620 05 60, **Trbovlje**, Trg revolucije 6a, tel.: 03 620 94 20, **Velenje**, Šaleška 20, tel.: 03 620 93 90, **Zagorje ob Savi**, Cesta Borisa Kidriča 5, tel.: 03 620 05 70 in v **Zalcu**, Ulica Savinjske čete 5, tel.: 03 620 94 70, **vsak delovni dan od 8.30 do 17.00 ure.**

OGLASITE SE V ENI OD NAŠIH POSLOVNIH ENOT PO SLOVENIJI !

E-mail: info@delavska-hranilnica.si

Spletni naslov: www.delavska-hranilnica.si

Izdajatelj:

Sindikat Centrov za socialno delo
Slovenije SINCE07, KSS Pergam
Trg Osvobodilne fronte 14
1000 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik:

Perica Radonjić

Tehnični urednik:

Tadej Zajec

Fotografije:

Tone Kočevar

Oblikovanje:

MPLab, multimedijška produkcija
Prušnikova ul. 54
1000 Ljubljana

Lektoriranje:

LPI.si,
lektorsko-prevajalska agencija
Slamnikarska ul. 1D
1230 Domžale

Tisk:

DEMAGO d.o.o., Maribor

Naslov uredništva:

SINCE007,
Glasilo Sindikata CSD Slovenije
Tržaška cesta 2
1000 Ljubljana
tel: 01/320 60 83
fax: 01/320 60 84
e-pošta:
glasilo.since07@gmail.com

Glasilo izhaja 5-krat letno
Naklada: 1000 izvodov

Izlet v Bruselj

Ravno tako se vsakič znova počutim ob podpisu dogovora o varčevalnih ukrepih. In teh izletov v Bruselj je bilo v zadnjih letih preveč!

Početje Vlade RS je nekorektno do sindikatov. Enostransko, brez usklajevanja s sindikati v Bruselj pošiljajo zaveze, v katerih opredelijo stopnjo varčevanja v javnem sektorju, potem pa s sindikati na vse pretege iščejo načine, kako te svoje zaveze do EU izpolniti. Ne počutimo se dobro, ko smo postavljeni pred izvršena dejstva in, kot kaže, se nam to obeta tudi v tem letu.

Poudarjam pa – v naši dejavnosti smo kadrovske že tako na robu zmogljivosti, da tukaj prostora več ni, in odločitev glede tega, vsaj za nas, ne bo težavna. Glede tega ne moremo več popuščati, ne moremo pristati na nadaljnje zmanjševanje števila zaposlenih na CSD-jih in pri tem bomo vztrajali, »pa naj stane, kolikor stane«.

O vsem tem zelo odkrito in brez dlake na jeziku govori v tokratnem intervjuju tudi predsednik KSS Pergam, dr. Janez Posedi. Opozori tudi na precej prikrito in sistematično prehajanje storitev javnega sektorja na področje zasebne dejavnosti.

V ZPIZ-2 je vgrajena postopnost njegovega uveljavljanja in tako so tudi s 1. 1. 2015 nastopile določene spremembe, zato se nam je zdelo primerno spregovoriti tudi o tem. V zelo izčrpnem in kakovostnem prispevku nas o pokojninskem sistemu v RS informira pravni svetovalec KSS Pergam, Aljoša Čeč.

V tokratni številki pričenjamo s predstavitvami centrov za socialno delo v Sloveniji. In kateri CSD bi bil bolj primeren kot naš najstarejši in največji – CSD v Mariboru. V naslednjih številkah bomo s tem predstavljanjem nadaljevali.

Vstopamo torej v leto 2015, z novimi upi in željami ter na žalost tudi z novimi varčevalnimi ukrepi. Čeprav se gospodarsko stanje izboljšuje, nas še kar prepričujejo, da je še vedno potrebno varčevati, da so resni časi, ki ne dovoljujejo lagodnosti in pretiranega sproščanja, temveč resnost ter zategnjen pas.

Mislim, da bomo mi zaposleni že nekako – pač ne bomo kupili novega avta ali šli na počitnice v tujino. Najhuje je zagotovo našim brezposelnim, zato predvsem njim želim veliko lepih trenutkov v prihajajočem letu in seveda službo za čim več njih.

*Predsednik
Sindikata Centrov za socialno delo Slovenije SINCE07, KSS Pergam
Perica Radonjić, univ.dipl.psih.*

Foto: Tone Kočevar

Predsednik KSS Pergam, dr. Janez Posedi »Gre za načrtno privatiziranje javnega sektorja«

Foto: Tone Kočevar

Kakšno je po vašem mnenju trenutno stanje sindikalizma v Sloveniji?

Po moji oceni je stanje v sindikatih takšno, kot je bilo pred 15 leti, kar se tiče organizacije in tehnologije, ki jo sindikati uporabljajo – časi pa so se močno spremenili. Sindikati se organizacijsko ne prilagajajo.

Ali po vašem mnenju sindikati opravljajo svojo »družbeno« vlogo?

To je večno vprašanje. Dejstvo je, da obstajajo sindikati na različnih nivojih – imamo sindikate pri delodajalcih, na nivoju dejavnosti in imamo sindikalne centrale na nivoju države.

Prepričan sem, da večina sindikatov na nivoju delodajalca dela dobro, če članstvo jemlje resno svojo organizacijo. To pomeni, da poskrbijo, da imajo funkcionarji sindikata jasna stališča članstva. Tam, po mojem razumevanju, večjih težav v povezavi s sindikatom ni – pač, v okviru možnega, urejajo zadeve. Na nivoju dejavnosti imamo različne situacije. Ena situacija je na nivoju javnega sektorja (JS). Tu je v bistvu »proces« enotnega plačnega sistema konsolidiral sindikate dejavnosti in poklicev v JS ter jih fokusiral na enega delodajalca (državo), kar je moteče z vidika javnosti, ker izpade, da samo ti obstajajo in da so dominantni, kar seveda sploh ni res.

Imamo pa tudi situacijo v gospodarstvu, kjer so pogajalski partnerji združenja delodajalcev na nivoju gospodarske

zbornice. Tam pa pogrešamo skupno aktivnost sindikatov gospodarskih dejavnosti in poklicev. To je tudi posledica tega, da nimajo le enega sogovornika (tako kot v JS), ampak se to dogaja v veliki meri parcialno, po sekcijah.

Tretji nivo pa je nivo sindikalnih central – torej dialog z Vlado RS, dialog z delodajalskimi organizacijami. In od teh mislim, da se pričakuje omenjena »družbena vloga«, ta refleksija časa in tudi iskanje možnega v času sprememb. Na tem področju sem sam relativno zadržan, kajti menim, da si pri teh zadevah zelo hitro na ideološkem in političnem področju. To pa ne bi smelo biti v ospredju pri sindikatih.

Ravno pred kratkim, na Dnevu sociologov v Bohinju, je bila to tema okrogle mize. V okviru takratne razprave se je precej potencialno vprašanje družbene odgovornosti sindikatov ali, če hočete, vpliva sindikatov in tistega, kar bi sindikati morali. Takšna razmišljanja so čisto korektna in »v redu«, dokler niso na polju ideologije.

Če smo že na tem področju – kakšen naj bi bil odnos sindikatov do politike, kakšen naj bi bil vpliv sindikatov na politiko?

Vsekakor mora biti transparenten, torej, da se ve, kaj sindikati zastopajo. Moja intenca je vedno bila, da je to čim bolj javno. Pogovori na štiri oči z nosilci oblasti ali s tistimi, ki odločajo, so vedno »na meji«, res je, da do tega občasno pride, »ko zaškripa« ali ki je potrebno, ampak to je vedno problematično. Vpliv pa je odvisen od tega, kako uspešni smo pri predstavljanju svojih argumentov.

Bi si pa želel intenzivnejši dialog s sodno vejo oblasti ali vsaj možnost formalnega dialoga, kar zdaj ne obstaja.

Trenutno stanje v Sloveniji, v zadnjih šestih, sedmih letih, ni preveč dobro, ves čas se poudarja gospodarska kriza, ki v veliki meri določa okvir, v katerem poteka naše sindikalno delovanje. Kako ti vidiš trenutno gospodarsko stanje v Sloveniji in vlogo sindikatov v povezavi s tem?

Stanje in gospodarstvu se je po mojem mnenju bistveno izboljšalo, seveda za tiste, ki so »ostali«. Za brezposelne in za

tiste, ki nimajo realnih možnosti na trgu dela, se je radikalno poslabšalo in bojim se, da tu rešitev ne bo.

Dejstvo pa je, da tisti del gospodarstva, ki je preživel in ki sedaj normalno funkcionira – kolikor pač lahko ob popolni odsotnosti bančnega sistema, ker oni »živijo za sebe« – ta bo, po moji oceni, ostal in se normalno razvijal naprej. Ostali pa so tisti, ki so konkurenčni tudi v mednarodnem prostoru in na njihovo poslovanje »manjši pretres« nimajo vpliva.

Za del, ki ga označujemo kot »socialna država«, pa bodo sindikati morali postopajati prava vprašanja, ker če ne bomo postavljali pravih vprašanj, tudi odgovora, ki bo izvedljiv, ne bo mogoče poiskati. Če ponazorim: vzemimo minimalno plačo – nisem prepričan, da je danes to še pravo vprašanje, morali bi se ukvarjati s tem, kako pridobiti investicije, kako odpirati nova podjetja in s tem zagotavljati nova delovna mesta. Razmisli ti bi bilo treba, kako pritegniti kapital, da sodeluje pri tem, ker denarja je relativno veliko v teh sistemih. Pred leti je bilo ocenjeno, da je v financah, v knjigah, desetkratnik BDP sveta. Dejansko gre za problem pozicioniranja, to je vidno tudi v padanju cen obveznic na trgu, do česar prihaja zaradi veliko denarja, ki se investira v to.

Zanimivo je, da večino denarja investirajo dejansko delavci, preko skladov (kapitalskih, pokojninskih, skladov zdravstvenega zavarovanja ...) ali tudi na druge načine. Malemu človeku poberejo denar, ga potem prek velikih skladov »zavrtijo« in jih ne zanima drugo kot donos. To so po mojem mnenju »glavni« investitorji in njih bi bilo treba na neki način motivirati, ker drugače pravih priložnosti za odpiranje delovnih mest, ranga 50 000, ne vidim.

O tem bi se morali pogovarjati, če hočemo kaj rešiti – kako priti do 50 000 delovnih mest. Industrija, ki je ostala, nima te zmogljivosti.

V tem času, od leta 2008, od delodajalcev ves čas poslušamo eno in isto. Slabo stanje v gospodarstvu je priročen izgovor za odpuščanja, zmanjševanje stroškov, skratka za take vrste ukrepov. Kakšno je stališče sindikata do takšnih predlogov (recimo socialna kapica, pri-

vatizacija ...)? Je dejansko potrebno, vsaj v tem trenutku, ko gospodarstvu »ne gre dobro«, sprejeti te njihove predloge?

Povedal bi nekoliko drugače. V pogajanjih je en partner Vlada RS, drugi partner pa so delodajalci. Ključno vprašanje je, na kakšen način bomo živeli in upravljali vnaprej, kar se tiče države in socialne države. Odločiti se moramo, ali z varčevanjem ali s poplavljanjem vseh z denarjem. Nekaj vmesnega ne gre, ne moreš 'bremzati in voziti'. To gledamo v Sloveniji zadnjih nekaj let in zato me tudi ne preseneča, da dokapitalizacija bank in oblikovanje DUTB ne dajeta nobenih rezultatov.

Bančni sektor v Sloveniji je mentalno čisto nekeje drugje. Oni ne vedo, da je kriza, za njih nikoli ni bilo krize, pri njih, vsaj med tistimi, ki odločajo, ni nihče ostal brez službe, malo so se mogoče presedli in dvignili so si plače tam, kjer je to bilo možno. In ti tega niso razumeli. Pri podjetjih pa je tako, da je njihova konkurenčnost odvisna od branže ... In kaj so tisti pogoji, ki jih potrebujejo, da so konkurenčna?

Socialna kapica niti slučajno ni takšna zadeva. Socialna kapica je vprašanje, na kakšen način prerazporejamo ali redistribuiramo BDP, nič drugega. Po mnenju KSS Pergam efekta z uvedbo socialne kapice ne bi bilo.

Privatizacija je nekoliko zahtevnejša zgodba. S privatizacijo v principu ni nič narobe, če je transparentna in taka, kot gre. Težav s privatizacijo tovarne nimamo, ker tu ni nujno, da je država lastnik. Privatizacija infrastrukture pa je neumnost in je nikoli ne bom razumel.

Če že govoriva o gospodarskem stanju v Sloveniji in povezavah sindikatov v zvezi s tem, kako bi komentiral dogodek 23. 12. 2014, ko smo sindikati protestirali skupaj s predstavniki gospodarstva, Gospodarske zbornice? Šlo je za protestni shod proti novim okoljskim dajatvam.

Šlo je za to, da tovrstni ukrepi ogrožajo delovna mesta v energetsko zahtevnih gospodarskih panogah. Primarno je za to zadolžena Gospodarska zbornica, oni morajo spremljati poslovno okolje in pravočasno opozoriti na neprimerne ukrepe. Tega v tem primeru niso storili. Vzroka sta lahko dva: ali jih je premalo, pa ne utegnejo odreagirati na vse, ali jih je presenetil odziv njihovih članov iz tega dela industrije.

Dejstvo je, da po tem oni druge izbire niso imeli. Protestni shod je organiziral KSS Pergam in oni so potem pri tem sodelovali.

Ni pa to prvi primer sodelovanja z Gospodarsko zbornico. Ob napovedi dviga DDV-ja za časopise in knjigo smo skupaj z Gospodarsko zbornico, s Sindikatom novinarjem in predstavniki medijskih hiš skupaj močno nastopili. Takrat protestni shod ni bil potreben, ker nam je uspelo zadevo drugače urediti.

Kot je bilo že rečeno, smo sindikati interesna združenja, ki pa se nikakor ne moremo izogniti svoji družbeni vlogi. Na »najvišjem« nivoju se sindikalne centrale pogajajo v okviru ESS (Ekonomsko-socialnega sveta) glede socialnega sporazuma z Vlado RS in s predstavniki delodajalcev. Na nižjih nivojih pa se sindikati pogajajo o kolektivnih pogodbah – na nivoju gospodarstva in negospodarstva, na nivoju javnega sektorja in še nižje na nivoju posameznih dejavnosti ter poklicev. Najprej nekaj o socialnem sporazumu ... Kako potekajo ta pogajanja, kako daleč so in ali je sindikatom uspelo uveljaviti za nas pomembne stvari?

Težava pogajanj o socialnem sporazumu je, da poteka v vzdušju »trojke«. Gre za to, da so videnja ali dojemanja, kaj se dogaja, zelo različna. Reforme, strukturne spremembe in podobno so le sinonim za poseganje v pridobljene pravice, čisto nič drugega. Jasno artikulirati, »kaj« konkretno in »zakaj« ter kaj so cilji in pod »kaj se ne bo šlo«, pa ni mogoče, tega ni mogoče doseči. To dejansko predstavlja težavo in zato se že samo v mojem mandatu pogajamo že o tretjem socialnem sporazumu in zadeve so zelo naporene. Nihče od treh pogajalcev (Vlada RS, delodajalci, sindikati) ni pripravljen dovolj podrobno doreči, kaj se bo storilo, kaj se bo s tem doseglo in kaj se bo zgodilo, če se to ne bo doseglo. Sindikati ne morejo pristajati na reforme in strukturne spremembe, ne da se dogovorimo za cilje in potem pogledamo, ali smo cilje dosegli, skratka, da imamo neke parametre, ki jih lahko spremljamo po dogovorjeni metodologiji. Brez tega je to »ruska ruleta«. Kajti vse, čemur se bomo v tem času odrekli, bo trajalo desetletja, da dobimo nazaj. Tak primer je recimo dodatek na delovno dobo, ki v gospodarstvu več ni pravilo. V javnem sektorju se je tudi precej poseglo v pravice, to je stalna tema. Tukaj priti nazaj na neki sistem od prej je vprašanje.

Podoben primer so potni stroški; ti so se bistveno zmanjšali v javnem sektorju, v zasebnem sektorju je tudi že mogoče, da se ob selitvi delavca (v novo bivalitišče) delodajalec ne obremeni dodatno, ipd.

Nas v tem kontekstu zanimajo izključno delovna mesta. Vse spremembe trga dela, vse spremembe v obremenitvah z vidika delodajalcev so na strani sindikatov sprejete le zaradi pričakovanj ali obljub delodajalcev, da bo to omogočilo nova delovna mesta.

Če gremo nivo nižje – kolektivne pogodbe. Sindikati jih doživljamo kot zelo pomembne za nas. Po uvedbi koncepta pogodbenega delovnega razmerja, po vstopu v EU, je to v bistvu naše najmočnejše orožje. Ali upravičeno pripisujemo takšno pomembnost kolektivnim pogodbam in kakšno varnost nam v bistvu zagotavljajo kolektivne pogodbe? Vemo recimo, da je bila leta 2005 odpovedana Kolektivna pogodba za gospodarstvo, ministrica Krebsova je tudi imela poskuse, oz. vsaj napovedovala jih je, odpovedi Kolektivne pogodbe za javni sektor (KPJS).

Kolektivne pogodbe so odraz sposobnosti dialoga delojemalcev in delodajalcev, to ni tripartitni akt kot socialni sporazum, temveč dvopartitni.

Če sta obe strani sposobni dialoga, je »to v bistvu to«, zato imamo sindikate, to je klasična naloga sindikatov – da dogovorijo standard, in to standard, ki ni minimalen, temveč je »nadzakonski« standard. V tujini, recimo, merijo moč sindikatov po tem, koliko kolektivnih pogodb dejavnosti imajo sklenjenih.

Kolektivne pogodbe so za sindikate nedvomno ključne. Zato je pomembno, da sindikati spremenijo svoj odnos do tega, kako delajo na mobilizacijski moči članstva, kajti v situacijah, ko se kolektivne pogodbe odpovedujejo, je nujno treba mobilizirati članstvo.

Ko se delodajalci in delojemalci navadijo na to, da kolektivne pogodbe ni, je dialog slab – nimaš se o čem pogovarjati – in je ta dialog zelo fragmentiran ter pelje v situacijo, ki je za delodajalce zanimiva in hkrati problematična.

Kako se sindikati borijo proti vedno večjemu pojavu prekarnosti, prekarnega dela?

To je povezano s prejšnjim vprašanjem – višja kot je zakonska regulativa, večji je pritisk na prekarizacijo. Gre za to, da nikoli ne moreš vsega regulirati. V za-

kon ne moreš (ali pa je to zelo težko) zapisati zadev na ta način, da se jih ne bi dalo zlorabiti, lahko pa marsikaj od tega rešimo znotraj kolektivnih pogodb. V kolektivni pogodbi se recimo, lahko zapiše %, da več kot toliko tega ne bo, v zakon tega ne moreš zapisati. Vprašanje je, kako se proti temu sploh boriti. V KSS Pergam smo, recimo, spremenili Statut v tej smeri – za članstvo v sindikatu ni več pogoj redna zaposlitev. Tudi tisti, ki samostojno opravljajo svojo dejavnost, so lahko člani sindikata. Z urejanjem tega področja se bodo pojavila druga področja, ki bodo interesantna za delodajalce, vsaj tiste, ki jim to nekaj pomeni – kako bodo dejansko izrabljali ljudi v tiski, ki niso organizirani, vedno se bodo našli. Tu se cilja predvsem na armado brezposelnih in na upokojeince, ki so še sposobni za delo. Vsak, ki lahko dela, bi nekaj delal, kar je človeško, vprašanje je le, kako to urediti in kako razmerja postaviti. Tudi sedanji trend »vsako delo šteje« bo zelo težko pozicionirati (spremembe na področju študentskega dela, dopolnilnega dela ...).

Gremo na področje javnega sektorja. Naš sindikat je s tega področja, ti si tudi precej aktivno sodeloval v pogajanjih na tem področju. Najprej mogoče komentar Dogovora o varčevalnih ukrepih v letu 2015 na področju javnega sektorja.

Glede na to, kakšen je bil izid pogajanj s prejšnjo Vlado RS, je bil to edini možen kompromis. Tako na strani Vlade RS kot na strani sindikatov ni bilo več prostora za nič drugega.

Različne dogovore, interventne zakone, ZUJF-e in vse ostalo, kar posega v plače ter pravice delavcev v javnem sektorju, sprejemamo že najmanj od leta 2009, konstantno, vsaj enkrat na leto, če ne večkrat. Kako vidiš nadaljnji razvoj dogodkov na tem področju?

Glede na to, kako počasi delujejo, pa še evropski semester, tisti del, ko mora država poročati in pripraviti oz. novelirati reformni program, pa program stabilnosti itd., se bo pod Junckerjevo komisijo pomaknil za en mesec, tako, da bo oddaja marca (ne pa aprila ali maja, kot do sedaj) – od vsake vlade smo sindikati zahtevali, da se o teh vsebinah, vsaj na ESS, začnemo pogovarjati čim prej. Tudi pod to vlado, se bojim, tega dialoga spet ne bo (smo že januarja), in bodo sindikate s tem le seznanili, na koncu pa bo vse spet glava bolela jeseni.

Se pravi, enak scenarij kot do sedaj. Vlada bo v dokumente, ki jih bo poslala v Bruselj, zapisala odstotke, z nami pa se bo pogajala samo o tem, kako jih doseči.

Zelo verjetno. Ni pričakovati drugega scenarija za 2016, ker, kot rečeno, marca mora biti jasno, kaj bomo 2016 počeli, ker drugače teh dokumentov ni mogoče zapreti.

Ali pa se obljubi nekaj, česar se potem ne držiš, kar pa potem spet obremenjuje dialog z ljudmi, ki hodijo preverjat, ali počnemo to, kar smo rekli, da bomo.

Leta 2008 se je tik pred volitvami, pod ministrom Virantom, vstopilo v nov plačni sistem v javnem sektorju. Mogoče malce prenačljeno, saj bi potrebovali še nekaj mesecev, da dorečemo zadeve do konca. Vse od takrat se nam vlečejo anomalije tega novega plačnega sistema, za katere se tako vlada kot sindikati strinjamo, da obstajajo, in ves ta čas se ni našlo dovolj časa ter volje za rešitev tega vprašanja.

Prva anomalija je ta, mogoče tudi zaradi mojega vztrajanja, da imamo Kolektivno pogodbo o skupni metodologiji, kjer piše, na kakšen način se vrednotijo delovna mesta.

Te metodologije se od 2008 nismo lotili. Dogovorili bi se za neke kriterije, parametre, kako določimo vrednost dela, generalno. Zato je tudi Kolektivna pogodba za javni sektor takšna, kot je. Ni plod neke metodologije, ni plod neke resnejše primerjave, ampak je dejansko rezultat pogajanj med sindikati in vlado. In potem se dejansko izkaže, tako kot povsod po svetu – gre za to, koliko potenciala razvije določen sindikat, koliko nerodnosti lahko povzroči delodajalcu, in večji kot je ta potencial, lažje se pogajata ter dogovori.

Dejstvo je, da je plačni sistem v javnem sektorju »letalo, ki ga lahko samo tankaš, pristati s tem ne moreš«, to sem tudi rekel ministrici Krebsovi, ker odprava anomalij pomeni dodatna sredstva. Če bi želeli, da imamo minimalno plačo kot najnižjo plačo v plačnem sistemu, bi danes potrebovali milijardo evrov več, da bi razmerja ohranili taka, kot so dogovorjena. Zato je vprašanje, kaj sploh kdo razume kot anomalije. Sindikati smo to jasno povedali, saj smo takrat pisali memorandum, in sicer na pobudo takratnega predsednika vlade Pahorja. Naredilo se ni nič. Nedoumljivo je na primer, da državna uprava nima niti svoje kolektivne pogodbe (normativnega

dela), imajo samo tarifni del (tarifno prilogo); gre pa za 35 000 ljudi, zaposlenih v tem segmentu. Skratka, anomalij je, takšnih in drugačnih, veliko, nobena pa ni takšna, da bi se jo dalo odpraviti brez dodatnih sredstev. To je verjetno tudi razlog, zakaj se nič ne dogaja. Če natančno pogledamo, se na ravni kolektivnih pogodb dejavnosti in poklicev od leta 2008 ni zgodilo čisto nič, vse, kar se je dogajalo, se je dogajalo na nivoju KPJS, in to je zdaj tudi že ena od anomalij – da se tam ni nič dogajalo.

Članstvo Sindikata CSD Slovenije SINCE07 se je junija 2014 odločilo zavriniti podpis predloga dogovora o varčevalnih ukrepih v letu 2015, ki je bil izpogajen še z ministrom Virantom. V takratnem predlogu sta bili za nas problematični predvsem dve področji: zamrzniitev napredovanj in zmanjševanje števila zaposlenih na letni ravni za 1 %. Zdaj so se s podpisom dogovora z ministrom Koprivnikarjem napredovanja nekako uredila in se bodo sprostila konec leta, še vedno pa ostaja za nas problematično vprašanje zmanjševanja števila zaposlenih. V naši dejavnosti prostora tukaj več ni.

Gospodarska zbornica prihaja pred javnost s statističnimi podatki o številu zaposlenih v javnem sektorju, ki so po statistikah nekaj drugega kot tisto, kar mi poznamo. Njihova statistika izhaja iz klasifikacije dejavnosti in ne upošteva, ali gre za zasebni ali javni zavod. Statistični urad RS dela po Uredbi o standardni klasifikaciji dejavnosti in tam je še ena druga uredba, ki ureja, kaj je sektor država in kaj je privatni sektor. Po njihovem štetju je še nekaj več ljudi v javnem sektorju. Na primer: po njihovem štetju se vodi zasebni zdravnik kot nekdo, ki dela v javnem sektorju, isto je pri domovih za upokojeince, tudi če je v celoti zaseben.

Naša ocena je, da je to, kar se nam dogaja, načrtno, in sicer z namenom privatiziranja sektorja. Mogoče res obstaja kje kakšen višek, mogoče. Dejstvo pa je, da do zdaj, niti na nivoju posameznega delodajalca niti na nivoju dejavnosti niti na nivoju države, nisem videl opravljene analize o potrebah in razpoložljivosti kadrov. Te analize ne obstajajo, to je samo neka fikcija v glavah tistih, ki so zadolženi, da upravljajo sektor – da imajo pač tam ljudi, ki so nepotrebni ali pa jih kot take prepoznajajo. Seveda ne pri sebi in ne v svojih kabinetih, temveč pri kolegu, in to je problem. Sektor, torej ti-

sti, ki so zaposleni kot javni uslužbenci, pa se vztrajno krči, kar pomeni, da prihaja povsod na spodnjo mejo zagotavljanja tega, čemur je namenjen. In ko se bo zlomil, bo vskočil pač privatni sektor.

Dejavnost se bo opravljala še naprej, se bo pač opravljala pod 'privat firmo' – dejstvo je, da nekdo mora registrirati vozilo, nekdo potrebuje to, nekdo potrebuje nekaj drugega in dejstvo je, da se bo to nudilo. Vprašanje je, zakaj se to dogaja, in, zanesljivo, s krčenjem industrije v Evropi se število delovnih mest v primarni proizvodnji krči, povečuje se v sekundarju in terciarju, kar pomeni, da se bo tam generirala nova dodana vrednost, iz katere se bo dalo kaj potegniti (dobiček). Zato se dogaja sistematični pritisk na ta del.

Po moje je to bilo ideološko vprašanje, ker je dejansko brez opravljene analize (postopkov, ureditve delovnih procesov, analize potreb po kadrih) popolnoma neresno o tem govoriti.

To je ravno tako, kot bi na železnici rekli, da bodo vsako leto 1 % hitreje vozili, da bi nekoč povečali hitrost prometa. Popolnoma neresno.

Vlada pri sestavljanju proračuna lahko varčuje med drugim na treh blagajnah: javni sektor, pokojninska blagajna in socialni transferji. Letos je iskala prihranke na vseh treh področjih. Poleg teh treh pa je v Sloveniji zelo pomembna in tudi zelo velika blagajna zdravstvena blagajna. KSS Pergam je zelo močno zastopan v tej dejavnosti, in sicer z več sindikati s področja zdravstva. Kakšno je tvoje razmišljanje o tem? Zdravstvena reforma se vleče že več let in kot taka bo neke vrste preizkusni kamen. Če nam bo na tem področju uspelo poiskati prave rešitve, potem mislim, da bomo »zvozili« in bomo našli pot naprej, pot ohranjanja socialne države.

Nazadnje smo se o zdravstveni reformi pogovarjali z misijo mednarodnega monetarnega sklada, ki je bila jeseni v Sloveniji. Tudi oni so videli največjo potrebo po tem, da tu nekaj napravimo in potem, za čuda, na zaključni tiskovni konferenci o tem niso nič govorili.

O tem, kako naj bo videti zdravstvena reforma, imajo zelo konkretne predstave zdravniki. Njim bi privoščil, da jim pacienti naredijo reformo.

Zadeva je precej resna. KSS Pergam je zelo močno prisoten v tem segmentu, tako v blagajni in seveda tudi v zdravstvu. V preteklem letu smo veliko časa namenili pogovorom z ljudmi, ki

Foto: Tone Kočevar

poznajo področje, in naša ugotovitev je bila, da Slovenija ne potrebuje reforme zdravstvenega sistema niti reforme blagajne ne reforme zdravstva.

Mi potrebujemo normalno organizacijo dela in normalno organizacijo naročanja (javna naročila). Nobenega razloga ni, da je rjuha v Murski Soboti drugačna kot v Ljubljani. S standardizacijo potrošnega materiala in teh zadev bi se zagotovila zadostna sredstva za nadaljnji razvoj zdravstva. Torej, če bi se zdravstvo le organiziralo drugače, pod reformo navadno razumemo poseg v pravice.

Celo več, v KSS Pergam trdimo, da bi z rahlim dvigom prispevne stopnje lahko zagotovili takšen nivo, ki nam ga tako ali tako vsi zavidajo.

Mi imamo zdaj javno blagajno, tisto, ki absolutno zagotavlja solidarnost in široko dostopnost zdravstva. Praktično so v Sloveniji vsi obvezno zavarovani, razen nekaterih izjem. In to relativno poceni, v primerjavi s tem, koliko se plačuje komercialnim zavarovalnicam, tam, kjer so, tam, kjer imajo vzpostavljeno to konkurenčnost. Pogrešamo pa zavarovanje za dolgotrajno nego in oskrbo, to tudi spada v ta kontekst. Tega nimamo in to bi bilo nujno treba uvesti. Tukaj bi se v kombinaciji s spremembo dopolnilnega zavarovanja in istočasno z graditvijo zavarovanja za dolgotrajno nego in oskrbo dalo zagotoviti sredstva. Skratka, v KSS Pergam ocenjujemo, da tisto, kar ljudje razumejo pod reformo – neka resnejša sprememba organiziranja, ni

treba izvajati. Upravljanje sistema pa je zagotovo treba spremeniti. Takšno, kot je danes, je popolnoma neučinkovito.

V sosesčini imajo dobre primere s tega področja in dejansko se da večino problemov rešiti samo z boljšim pristopom k upravljanju kadrov, upravljanju nabavnih poti in vsega, kar spada zraven.

Po vseh konzultacijah v lanskem letu smo ugotovili, da nekih resnejših posegov v zdravstveni sistem ne potrebujemo. Ne vem, kaj bi lahko predlagali, da bi bil sistem potem boljši.

Na koncu še sporočilo vsem našim članom za prihajajoče leto.

Približuje se čas, ki bo pomemben za sindikate v prihodnosti. Kot sem že omenjal, treba bo pogledati, kako se učinkoviteje organizirati, in sicer z namenom zagotavljanja tistega, kar članstvo potrebuje pri sindikatu, z namenom poiskati tudi nekatere nove potrebe, ki jih članstvo ima ter bi jih bilo možno zagotavljati prek sindikata. In seveda tudi dvigniti zavedanje, da edini, ki na koncu ostane, to se je žal do zdaj izkazalo še čisto povsod, ko pridejo težave – edini, ki na koncu še kaj ropota in se zavzema, je sindikat, ki nikogar drugega več ni.

Imamo številna podjetja, ki so že dolgo v stečaju, in tam še vedno 'servisiram' svoje člane, pač tam, kjer jih lahko in kolikor jih lahko. In tudi za javni sektor bo pomembno, da se sindikaliziranost okrepi.

P.R.

IZDREDNI INŠPEKCIJSKI NADZORI

Inšpekcijski nadzor se opravlja kot redni ali izredni. Redni nadzor se opravi pri vsakem izvajalcu dejavnosti najmanj enkrat v obdobju treh let. Program rednih inšpekcijskih nadzorov na predlog direktorja inšpekcije določi glavni inšpektor.

Izredni inšpekcijski nadzor se izvede na zahtevo upravičenca do storitve ali njegovega zakonitega zastopnika oziroma druge osebe, ki je imela v postopku položaj stranke. Izredni inšpekcijski nadzor lahko zahteva tudi ustanovitelj izvajalca ali organ upravljanja izvajalca, opravi se lahko tudi na utemeljeno pobudo družinskega člana upravičenca ali uporabniškega združenja, na zahtevo reprezentativnega sindikata pri delodajalcu oziroma vedno, ko se na podlagi različno pridobljenih informacij oceni, da je to potrebno.

Ravnanje po veljavnih predpisih je temelj pravne varnosti. S predpisi se omejujejo ali nalagajo ravnanja in obveznosti tako izvajalcem socialnovarstvene dejavnosti, ki jih nadzira inšpekcija, kot tudi pobudnikom in drugim uporabnikom socialnovarstvene dejavnosti, katerih ravnanja pa inšpekcija razumljivo ne nadzira.

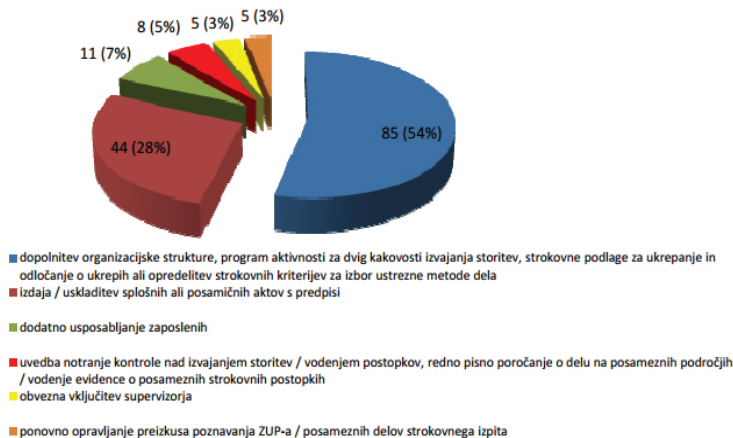
Inšpektor je pooblaščen, da na podlagi ugotovljenega nespoštovanja predpisov sprejme ukrepe, ki naj zagotovijo zakonito stanje. Spoštovanje in izvajanje zakonov ter vzpostavitev zakonitega stanja na podlagi inšpekcijskih pooblastil predstavljajo varovanje oziroma zaščito javnega interesa. Zakonitost je vedno v javnem interesu, ni pa nujno tudi v interesu posameznika. Zaradi navedenega lahko prihaja do kolizije interesov. Položaj stranke v postopku inšpekcijskega nadzora ima samo izvajalec socialnovarstvene dejavnosti in ne pobudnik nadzora. Dolžnost inšpektorja je, da se, čeprav pobudniki nimajo položaja stranke, odzove na informacije iz pobud, ki opozarjajo na morebitne kršitve.

Inšpektorjeva dolžnost je, da pobudo obravnava in opravi inšpekcijski nadzor ali pa ga na podlagi z zakonom opredeljenih razlogov ne izvede. Inšpektor pri tem preuči, ali pobuda izpolnjuje pogoje iz 5. odstavka 105. člena zakona. Socialna inšpekcija v postopku inšpekcijskega nadzora ne odloča o pravici, obveznosti ali pravni koristi pobudnika, temveč dosledno varuje javni interes. Inšpektorju predstavljajo očitki iz konkretne pobude samo namig o možnosti kršenja predpisa, katerega izvajanje nadzira, s čimer posega v varovani javni interes. Zato inšpektor preverja utemeljenost očitkov iz pobude predvsem zaradi varovanja javnega interesa.

Izvedba rednega in izrednega nadzora se torej razlikuje. Pri izrednem inšpekcijskem nadzoru inšpektor poleg preverjanja izvajanja in spoštovanja zakonov ter drugih predpisov poskuša v primerih, ko predpisi niso kršeni, ugotoviti razloge, zaradi katerih je med izvajalcem in uporabnikom prišlo do takšnega nezaupanja, da učinkovito sodelovanje praktično ni več mogoče.

V skladu s 1. odstavkom 107. člena zakona inšpektor v primerih, ko ugotovi manjše napake, nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki ne vplivajo bistveno na izvajanje storitve oziroma na zakonitost poslovanja, strokovnost dela, zagotavljanje pravic uporabnikov ali na predpisano kakovost storitev, na vodenje postopkov ali na uveljavljanje pravic uporabnika (pomanjkljivosti), ustno opozori na nepravilnosti in na njihove posledice ter določi rok za odpravo, kar navede v zapisniku o inšpekcijskem nadzoru.

Število in delež izrečenih navodil in ukrepov v letu 2013

Na podlagi opravljenih nadzorov lahko ocenimo, da se socialnovarstvena dejavnost v večjem deležu izvaja strokovno in zakonito.

Če inšpektor ugotovi večje nepravilnosti, napake in kršitve predpisov (nepravilnosti), ki imajo bistven vpliv, pa odredi potrebne ukrepe ter določi rok za njihovo izpolnitev v skladu z odločbo.

V okviru socialne inšpekcije so inšpektorji v letu 2013 opravili 164 rednih inšpekcijskih nadzorov in preučili 209 pobud za izredne nadzore. Po zaključitvi 191 inšpekcijskih nadzorih so bila v skladu s 1. odstavkom 107. člena Zakona o socialnem varstvu v 49 zadevah izvajalcem naložena naročila za odpravo pomanjkljivosti, v 16 zadevah pa so jim bili za odpravo ugotovljenih nepravilnosti z odločbo izrečeni ukrepi.

Z inšpekcijskim nadzorom na področju

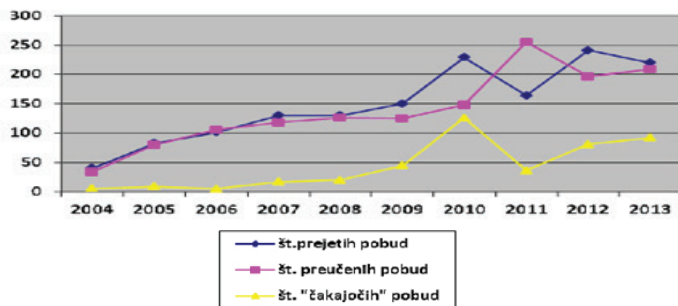
socialnega varstva je zagotovljen nadzor nad izvajanjem socialnovarstvenih storitev in spoštovanjem predpisov, s katerimi so izvajalcem socialnovarstvene dejavnosti podeljena javna pooblastila.

Posebnosti inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva urejata: Zakon o socialnem varstvu in Pravilnik o izvajanju inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva.

ne dejavnosti.

Socialna inšpekcija nadzira tudi izvajanje nalog, ki jih zakon nalaga lokalnim skupnostim. Pri opravljanju inšpekcijskega nadzora nad programi inšpekcija preverja skladnost izvajanja programa glede na prijavo na razpis za dodelitev sredstev, morebitno verifikacijo programa in pogodbo o izvajanju programa. Za nadzor programov se smiselno uporabljajo določbe o izvajanju izrednega inšpekcijskega nadzora.

Število prejetih, preučenih* in na preučitev

* **V število preučenih pobud v letu 2011 je vključenih tudi 62 pobud direktorja inšpekcije na področju skrbništva. Te pobude so bile obravnane od jeseni leta 2010 do pomladi 2011, štete pa samo v letnem poročilu za leto 2011. Zato število preučenih pobud v letu 2011 izstopa iz opaznega trenda zviševanja števila proučenih pobud.**

čakajočih pobud za inšpekcijske nadzore v letih 2004–2013

Inšpektor ne izvede nadzora, če ima pobudnik možnost uporabe drugih rednih pravnih sredstev, ki jih določajo procesni predpisi, in jih še ni uveljavljal ali ni vložil ugovora zoper delo strokovnega delavca po 94. členu zakona. Inšpektor prav tako ne uvede nadzora, če se pobuda ali del pobude nanaša na postopke ali na storitve, katerih zakonitost ali strokovno ustreznost

ugotavljajo nadzorni ali inšpekcijski organi, določeni po drugih predpisih. Tudi če se pobuda nanaša na zadevo, v kateri je že bil opravljen inšpekcijski nadzor ali je bila podana strokovna ocena postopkov in ravnanj izvajalca oziroma če je pobudnik že prejel pojasnila ali ugotovitve ministrstva, inšpektor ne uvede nadzora.

Pogosto pobude, na podlagi katerih se ne opravi nadzor, vsebujejo očitke o spornih ravnanjih izvajalcev, ki jih inšpekcija ne nadzoruje

pobud se nanaša na nerešene zadeve na drugi stopnji.

Tako v rednih kot izrednih nadzorih se nadzirata izvajanje in spoštovanje veljavnih zakonov ter drugih predpisov. Ravnanje po veljavnih predpisih je temelj pravne varnosti. S predpisi se omejujejo ali nalagajo ravnanja in obveznosti tako izvajalcem socialnovarstvene dejavnosti, ki jih nadzira inšpekcija, kot tudi pobudnikom in drugim uporabnikom socialnovarstvene dejavnosti, katerih ravnanja pa inšpekcija razumljivo ne nadzira – nadzira pa izvajanje nadzora izvajalcev nad uporabniki (npr.: nadzor izpolnjevanja pogojev za upravičenost do denarne socialne pomoči).

V okviru socialne inšpekcije inšpektorat izvaja inšpekcijski nadzor tudi nad delom javnih socialnovarstvenih zavodov, koncesionarjev in drugih pravnih ali fizičnih oseb, ki izvajajo socialnovarstvene storitve na podlagi dovoljenja za delo, nadzor nad izvajanjem lokalnih skupnosti po Zakonu o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/2007 – uradno prečiščeno besedilo, 23/2007 – popr., 41/2007 – popr., 61/2010 – ZSVarPre, 62/2010 – ZUPJS, 57/2012) ter nadzor nad delom drugih izvajalcev, ki izvajajo dopolnilne, razvojne in preventivne programe na področju socialnega varstva ter varstva otrok in družine po posebni pogodbi o sofinanciranju. Način izvajanja inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva določa Pravilnik o izvajanju inšpekcijskega nadzora na področju socialnega varstva (Uradni list RS, št. 74/04).

T.Z.

Spoštovani člani sindikata,

V prihodnjih številkih Glasila SINCE007 želimo vzpostaviti rubriko »PISMA BRALCEV«.

Pomembno je, da se sliši tudi vaš glas in da medsebojno delimo naša razmišljanja.

V okviru rubrike imate možnost pisati o razmerah v vašem zavodu, opozoriti na nepravilnosti, podajati pobude in še vse ostalo kar se vam zdi pomembno in bi radi s tem seznanili svoje kolege na CSD po Sloveniji.

Izidi številčk so 15. v mesecu, redakcijo zaključujemo dva tedna pred tem – torej bomo v naslednji številki lahko objavili vaša pisma prispela na naslov uredništva (po e-posti ali z navadno pošto) do 1.3.2015.

Navadna pošta: SINCE007
Glasilo Sindikata CSD Slovenije
Tržaška cesta 2
1000 Ljubljana

e-pošta:
glasilo.since07@gmail.com

Pošiljke, prosimo opremite s pripisom »Pisma bralcev« na vidnem mestu.

Uredništvo Glasila SINCE007

Dogovor o ukrepih za zmanjšanje obsega v javnem sektorju

9. decembra je večina reprezentativnih sindikatov javnega sektorja po več kot mesec dni trajajočih pogajanj pristopila k podpisu Dogovora o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015. Dejstvo je, da Vlada RS ni uspela v namenu znižati plačno maso v javnem sektorju za dodatne 3 % in s tem privarčevati 127 milijonov EUR, prav tako pa je dejstvo, da smo sindikati pristali na podaljšanje dosedanjih ukrepov ter se s tem odrekli 313 milijonom EUR in temu dodali še približno 20 milijonov EUR (10 milijonov znižanje premij KDPZ in 10 milijonov iz naslova znižanja mase za povečan obseg dela). V tej zgodbi smo poraženci vsi.

Seveda se člani sprašujete, do kdaj. Kot pojasnjuje predsednik KSS Pergam, je verjetno tudi leto 2016 že zamujeno in po vsej verjetnosti nas jeseni čakata nov krog pogajanj ter nov dogovor. Seveda lahko nanj ne pristanemo, vendar se moramo zavedati, kaj to pomeni, in moramo biti pripravljeni na morebitne posledice. Okvir naših pogajanj je v veliki meri določen že pred samim začetkom pogajanj. Določa se na relaciji Vlada RS–Bruselj. Strukturne reforme, ki se jim je zavezala naša vlada v dokumentih EU, vsebujejo tudi varčevanje v javnem sektorju. Tam so postavljeni gabariti, ki jih mora potem vlada v pogajanjih s sindikati javnega sektorja tako ali drugače doseči. Pogajamo se dejansko le o tem, s katerimi ukrepi doseči to, kar je Vlada RS obljubila Bruslju, ali tudi drugače: kar je Bruselj naložil Vladi RS.

Torej, tudi letos prispevamo sindikati javnega sektorja nekaj več kot 330

milijonov EUR k varčevalnim naporom naše države, čeprav se je že na kar nekaj primerih izkazalo, da varčevanje ni pot iz krize. Kljub temu se zdi, da v tem trenutku in v tej situaciji prav veliko izbire nimamo – premiki in spremembe so potrebni na drugih nivojih in naše »parcialno« delovanje (nepodpis dogovora) ne bi obrodilo sadov.

Razmere v širšem okolju niso več tako neugodne, zdaj potrebujemo le premišljeno in odločno vodenje države z jasno strategijo, ki jo je treba tudi izpeljati – šele po tem se ne bomo več pogajali o novih dogovorih.

Dogovori so naša realnost že zadnjih šest let in marsikdo se niti ne zaveda več, čemu vse se odrekamo, zato je prav, da si pobliže ogledamo vsebino zdaj veljavnega Dogovora o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015.

Podaljšajo se naslednji ukrepi:

1. Podaljša se veljavnost plačne lestvice, določene v Zakonu o spremembi in dopolnitvah Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (UL RS št. 46/13; ZSPJS-R) do 31. 12. 2015.
2. Do konca leta 2015 se vrednost plačnih razredov in višine drugih prejemkov oziroma povračil stroškov v zvezi z delom, razen v primerih, določenih s tem dogovorom, in uskladitve vrednosti regresa za prehrano, ne uskladi.
3. Redna delovna uspešnost se v letu 2015 ne izplačuje.
4. Regres za letni dopust za leto 2015 pripada zaposlenemu glede na plačni razred zaposlenega, in sicer:
 - a. do vključno 15. plačnega razreda 692 €;
 - b. od 16. do vključno 30. plačnega razreda 484,40 €;
 - c. od 31. do vključno 40. plačnega razreda 346 €;
 - d. od 41. do vključno 50. plačnega razreda 100 €;
 - e. od 51. plačnega razreda zaposlenim regres za letni dopust ne pripada.

Dodatni ukrepi, ki so se dogovorili za zmanjšanje obsega sredstev za stroške dela:

1. V letu 2015 javni uslužbenci napredujejo v plačne razrede in nazive, vendar pravico do plače iz naslova napredovanja pridobijo s 1. 12. 2015. Javni uslužbenci, ki v letu 2016 napredujejo v plačne razrede in nazive, pridobijo pravico do plače iz naslova napredovanja s 1. 12. 2016.
2. Premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za javne uslužbence se od 1. 1. 2015 do 30. 6. 2015 izplačujejo v višini 10 %, od 1. 7. 2015 do 31. 10. 2015 v višini 15 % in od 1. 11. 2015 do 31. 12. 2015 v vi-

Plačila sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015

šini 30 % glede na premijske razrede, veljavne na dan 1. 1. 2013. Od 1. 1. 2016 dalje se uveljavijo višine premij po premijskih razredih, kot so veljale pred Dogovorom o dodatnih ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela v javnem sektorju za uravnoteženje javnih financ v obdobju od 1. junija 2013 do 31. 12. 2014 (Uradni list RS, št. 46/13), ob upoštevanju uskladitve minimalne premije po veljavni kolektivni pogodbi s 1. 1. 2016.

3. Delovna uspešnost iz naslova povečanega obsega dela se v letu 2015 izplačuje, kot sledi:

- višina dela plače iz tega naslova lahko znaša največ 20 % osnovne plače javnega uslužbenca;
- kolikor se izplačuje del plače za delovno uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela tudi iz naslova in sredstev posebnega projekta, lahko del plače iz tega naslova skupno znaša največ 30 % osnovne plače javnega uslužbenca;
- javnim uslužbencem, za katere velja Uredba o plačah direktorjev v javnem sektorju, se del plače iz tega naslova v letu 2015 izplačuje v skladu z drugim odstavkom 4. člena Uredbe o delovni uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela za javne uslužbenca (10 % osnovne plače);
- za izplačilo delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela pri opravljanju rednih delovnih nalog lahko v letu 2015 uporabniki proračuna porabijo največ 40 % sredstev iz prihrankov, določenih v 22.d členu Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Ta omejitev se ne uporablja v primerih, ko je bila s predhodnimi sporazumi ta višina določena drugače.

4. Podpisniki tega dogovora se zavezujejo, da bomo kot dodaten ukrep proučili možnost za selektivno zmanjšanje delovne obveznosti v dogovoru med delodajalcem in javnim uslužbencem za največ 4 ure tedensko (s 40 ur na 36 ur) za javne uslužbenca, ki so zainteresirani za delo v skrajšanem delovnem času. Zmanjšanje delovne obveznosti pomeni delo v

polnem delovnem času, pri čemer se pogodbene in druge pravice in obveznosti iz delovnega razmerja uveljavlja enako kot pri pogodbi o zaposlitvi za krajši delovni čas. S sklenitvijo takšne pogodbe o zaposlitvi je zavarovancem zagotovljena polna pokojninska doba. V teh primerih ni možno odrediti nadurnega dela in izplačevati delovne uspešnosti iz naslova povečanega obsega dela, prav tako zaradi zmanjšanja delovne obveznosti ni možno sklepati pogodb o zaposlitvi.

Nadaljuje se tudi z zmanjševanjem števila zaposlenih v JS:

1. Vlada Republike Slovenije se zaveže, da se bo zmanjševanje števila zaposlenih v letu 2015 dosegalo s selektivno in restriktivno politiko nadomeščanja javnih uslužbencev, ki jim preneha delovno razmerje, pri čemer zmanjšanje števila javnih uslužbencev v obdobju januar 2015–januar 2016 ne bo preseglo 1 %. Zmanjšanje se nanaša na število zaposlenih, ki se financirajo iz javnih sredstev. Zmanjšanje ni potrebno pri tistih proračunskih uporabnikih, ki strošek poslovanja znižajo na način, da zmanjšajo obsega oddaje del zunanji izvajalcem. Znižanje zaposlenih do 1 % se ugotavlja tako, da se skupna vrednost (strošek) del, ki jih

je oddajal delodajalec zunanjemu izvajalcu, primerja s stroškom dela 1 % zaposlenih.

Bistvena sestavina tega Dogovora je za nas vsekakor sprostitev napredovanj, ki se začnejo izplačevati z decembrsko plačo.

Poglavitna razloga, zaradi katerih se je naše članstvo na začetku julija 2014 izreklo za zavrnitev Dogovora o ukrepih za zmanjšanje obsega sredstev za plače in druge stroške dela v javnem sektorju za leto 2015, ki je bil izpogajan z ministrom Virantom, sta bila zamrzitev napredovanj in zmanjševanje števila zaposlenih za 1% na letni ravni.

Prvi cilj smo sedaj s tem Dogovorom za leto 2015 dosegli, drugi pa ostaja naš imperativ v nadaljnjih dogovarjanjih. Opozoriti velja, da se je poleg ukrepov v tem Dogovoru določil tudi termin za začetek pogajanj o odpravi anomalij plačnega sistema v JS, in sicer marca 2015: upoštevajoč Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju zaradi spremenjenih makroekonomskih razmer za obdobje 2009–2010 z dne 24. 2. 2009 in Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju za obdobje december 2009–november 2011 z dne 28. 10. 2009 se najkasneje meseca marca 2015 pričnejo usklajevanja oziroma pogajanja o odpravi anomalij, zlasti v plačni skupini J.

P.R.

Pokojninski sistem v Republiki Sloveniji v letu 2015

Foto: Tone Kočevar

Pravni svetovalec, KSS Pergam: Aljoša Čeč, univ. dipl. pravnik

Ob okroglih obletnicah, ki obeležujejo nastanek samostojne in neodvisne Republike Slovenije, ter ob spremljajočih razpravah o stanju pravne države se ni mogoče izogniti ocenam stanja in delovanja ključnih sistemov socialne varnosti, katerih temelje je postavila Ustava Republike Slovenije, krovni pravni akt v naši državi. 2. člen Ustave RS namreč poleg tega, da je Slovenija pravna država, določa tudi, da je Slovenija socialna država. Bolj konkretno določa 50. člen Ustave RS, ki v poglavju o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah ureja pravico do socialne varnosti, da imajo državljani pod pogoji, določenimi z zakonom, pravico do socialne varnosti, vključno s pravico do pokojnine. Nadalje pa: »Država ureja obvezno zdravstveno, pokojninsko, invalidsko in drugo socialno zavarovanje ter skrbi za njihovo delovanje.«

Eden od bolj pomembnih sistemov socialne varnosti, ki mora delovati, da lahko še trdimo, da je Slovenija socialna država, je torej sistem pokojninskega zavarovanja. Skladno z navedenimi temeljnimi ustavnimi postulati in skladno s hierarhijo pravnih aktov v

pravni državi, ga lahko ureja le zakon. Prvi zakon, ki je samostojno urejal področje pokojninskega sistema v Republiki Sloveniji, je bil Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je bil večkrat spremenjen, do leta 2015 pa sta bili sprejeti dve obsežnejši reformi pokojninskega (in invalidskega) zavarovanja, in sicer: leta 1999 je bil sprejet Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oz. t. i. Ropova reforma, konec leta 2012 pa je bil sprejet novi Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju oz. t. i. Vizjakova reforma.

Obe obsežnejši reformi sta bili sprejeti v dogovoru s socialnimi partnerji, ki je zagotovil tudi ustrezne prehodne določbe oz. prehodni režim. Temelji sistema pokojninskega zavarovanja se z reformama niso spremenili: pokojninski sistem (bolj natančno: njegov I. steber) v Republiki Sloveniji je tako še vedno sistem socialnega zavarovanja, ki temelji na medgeneracijski solidarnosti sedanjih in bodočih generacij upokojencev, v katerem zavarovanci plačujejo prispevke za pokojninsko zavarovanje, ki se sproti porabljajo za izplačevanje pokojnin upokojencem oz. osebam, ki so pridobili pravico do pokojnine v skladu z določili zakona (t. i. sistem pay as you go). Reformi pa sta prinesli in uredili tudi možnost dodatnega pokojninskega zavarovanja v II. stebru oz. v kapitalskem sistemu osebnih računov, temeljito spremembo zavarovanja poklicev z beneficirano dobo v sistem poklicnega zavarovanja, z vidika vzdržnosti I. stebra pa so verjetno ključne spremembe v postopnem zaostrovanju zakonskih pogojev za pridobitev pravice do pokojnine. Eden od bolj pomembnih ciljev zadnje reforme pa je bila tudi zaustavitev padanja višine na novo uveljavljenih pokojnin zaradi drastičnega zniževanja višine pokojnin v obdobju od leta 2000 do leta 2012.

POGOJI ZA STAROSTNO UPOKOJITEV IN ODMERA STAROSTNE POKOJNINE

Z ZPIZ-2 se pogoji za uveljavitev starostne pokojnine v I. stebru postopoma zvišujejo, in sicer se pogoj polne starosti zavarovancev zvišuje na enotnih 65 let starosti za oba spola, ob hkratno zahtevanem minimalnem pogoju izpolnjevanja vsaj 15 let zavarovalne dobe, za katere so bili plačani prispevki za

¹Ur. l. RS, št. 33/91-I in nadaljnji; v nadaljevanju: Ustava RS.

²Ur. l. RS, št. 12/92 in nadaljnji; v nadaljevanju: ZPIZ.

³Uradni list RS, št. 106/99 in nadaljnji; v nadaljevanju: ZPIZ-1.

⁴Ur. l. RS, št. 96/12 in nadaljnji; v nadaljevanju: ZPIZ-2.

pokojninsko zavarovanje. Starostna upokojitev pa je na podlagi zahtev sindikatov v postopku pogajanj o pokojninski reformi mogoča tudi ob izpolnjevanju pogoja starosti 60 let ob hkratno določenem pogoju vsaj 40 let pokojninske dobe brez dokupa. Ker je poznal ZPIZ-1 več alternativnih pogojev, ob izpolnjevanju katerih se je lahko zavarovanec upokojil, in upoštevajoč dejstvo, da se ob uveljavitvi ZPIZ-2 še niso niti iztekli vsi prehodni režimi po ZPIZ-1, je določil ZPIZ-2 nove prehodne režime, skladno s katerimi se je mogoče v prehodnem obdobju upokojiti s polno starostno pokojnino (tj. pokojnino brez odbitkov) ob alternativno določenih pogojih.

V letu 2015 se tako lahko upokoji zavarovanec, ki izpolnjuje pogoje, prikazane v tabeli.

Moški	Ženska
/ (že velja polni pogoj 65 let starosti IN 15 let zavarovalne dobe)	64 let in 6 mesecev starosti IN 15 let zavarovalne dobe
64 let in 6 mesecev starosti IN 20 let pokojninske dobe	62 let in 6 mesecev starosti IN 20 let pokojninske dobe
59 let starosti IN 40 let pokojninske dobe brez dokupa	58 let in 8 mesecev starosti IN 39 let pokojninske dobe brez dokupa

Zakonsko določen pogoj starosti za starostno upokojitev pa lahko zavarovanec zniža zaradi:

- skrbi za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, za katerega je zavarovanec skrbel v prvem letu njegove starosti;
- služenja obveznega vojaškega roka za dve tretjini njegovega dejanskega trajanja;
- vstopa v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred dopolnjenim 18. letom starosti za ves čas trajanja obveznega zavarovanja do dopolnjevanja 18. leta starosti.

Možnosti zniževanja starosti so glede na prejšnjo ureditev deloma spremenjene (znižanje starosti zaradi skrbi za otroka je primarno namenjeno ženskam; starost zaradi dela pred 18. letom si lahko po novem znižajo tudi moški; služenje vojaškega roka je v prejšnjem sistemu štel v dodano dobo in ne kot možnost zniževanja starosti), predvsem pa so povezane z različnimi prehodnimi režimi in zato na tem mestu svetujemo članom, da se glede uporabe teh možnosti v konkretnem primeru obrnejo po nasvet na Službo pravne pomoči PERGAM.

Ob starostni upokojitvi se zavarovancu odmeri pokojnina, in sicer se starostna pokojnina odmeri od pokojninske osnove, ki jo tvori mesečno povprečje osnov zavarovanca za posamezno leto zavarovanja, od katerih so bili plačani prispevki za obvezno zavarovanje (v nadaljnjem besedilu: pokojninska osnova). Za izračun pokojninske osnove se upoštevajo osnove, zmanjšane za davke in prispevke, ki se plačujejo od plače po povprečni stopnji v Republiki Sloveniji, iz katerihkoli zaporednih 24 let zavarovanja od 1. januarja 1970 naprej, ki so za zavarovanca najugodnejša. Glede na prehodni režim se v letu 2015 za izračun osnove upošteva najugodnejših zaporednih 20 let zavarovanja.

Zakon določa tudi najnižjo in najvišjo pokojninsko osnovo, in sicer znaša najnižja pokojninska osnova 76,5 % povprečne mesečne plače, izplačane v Republiki Sloveniji v preteklem koledarskem letu, zmanjšane za davke in prispevke, ki se plačujejo od plače po povprečni stopnji v Republiki Sloveniji,

⁵ Starost 58 let, če je dopolnil 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska); starost 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska), če je dopolnil 20 let pokojninske dobe; starost 65 let (moški) oziroma 63 let (ženska), če je dopolnil najmanj 15 let zavarovalne dobe.

najvišja pokojninska osnova pa se določi v višini štirikratnika najnižje pokojninske osnove. V letu 2014 je znašala najnižja pokojninska osnova 762,76 evra, najvišja pokojninska osnova 3051,04 evra, podatkov za leto 2015 pa v času pisanja tega članka še ni. Od tako izračunane osnove se glede na dejansko dopolnjeno pokojninsko dobo posameznika odmeri njegova starostna pokojnina.

Z reformo so bili v zakonu določeni t. i. čisti/neto odmerni odstotki, s čimer je bilo odpravljeno prikrito zniževanje pokojnin prek padanja valorizacijskega količnika in ki bolj transparentno odražajo dejansko višino pokojnine. Ti po novem znašajo za 40 let pokojninske dobe 57,25 odstotka pokojninske osnove za moške in 60,25 odstotka pokojninske osnove za ženske, ki pa jim ob upoštevanju prehodnega režima v letu 2015 dejansko pripada 64,25 odstotka pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe. Uvedeni pa so bili tudi močni bonusi za daljše ostajanje v zaposlitvi. Zavarovancu, ki ostane v zaposlitvi po izpolnitvi pogoja starosti 60 let (v letu 2015 59 let za moške in 58 let 8 mesecev za ženske) ter 40 let pokojninske dobe brez dokupa (v letu 2015 39 let za ženske), pripada skladno z ZPIZ-2 za vsake nadaljnje tri mesece dopolnjene pokojninske dobe brez doku-

pa odmerni odstotek v višini 1 % (za največ tri dodatna leta tako npr. 12 %).

PREDČASNA UPOKOJITEV

Poleg starostne pokojnine pa zakon pozna tudi institut predčasne pokojnine, kar pomeni, da se lahko zavarovanec predčasno upokoji pred izpolnitvijo pogojev za pridobitev starostne pokojnine, vendar se mu ob predčasni upokojitvi določijo trajni malusi oz. odbitki od pokojnine, izračunane na zgornji način, in sicer pomeni vsak mesec manjkajoče starosti do dopolnitve 65 let starosti 0,3 % odbitka pri izračunu pokojnine (tudi tu je sicer določen poseben prehodni režim). Pogoj za uveljavitev predčasne pokojnine je starost 60 let, če je zavarovanec dopolnil 40 let pokojninske dobe (upoštevajoč prehodni režim je v letu 2015 omiljen pogoj starosti na 59 let za moške in na 58 let 8 mesecev za ženske, če imajo vsaj 39 let pokojninske dobe). Glede na podobnost upokojitvenih pogojev za starostno in predčasno pokojnino je treba poudariti, da je razlika predvsem v pogoju pokojninske dobe – pri starostni upokojitvi se namreč zahteva pokojninska doba brez dokupa, kar je strožji pogoj, medtem ko je izpolnitev pogojev za predčasno pokojnino možno doseči tudi z instrumentom dokupa manjkajoče pokojninske dobe. Zavarovanec lahko namreč še vedno za izpolnitev pogojev ali za ugodnejšo odmero pokojnine po ZPIZ-2 dokupi do pet let zavarovalne dobe. Opozoriti je treba, da je v prehodnem režimu do 31. 12. 2015 mogoč ugodnejši dokup študijske dobe – zavarovanec lahko v tem obdobju uveljavi pravico do dokupa dveh let dobe za čas zaključenega dodiplomskega in podiplomskega študija, če v tem času ni bil vključen v obvezno zavarovanje, pod pogojem, da ima ob vložitvi zahtevka dopoljenih najmanj 38 let pokojninske dobe brez dokupa (moški) oziroma 35 let pokojninske dobe brez dokupa (ženske). Poleg tega pa je treba posebej poudariti, da ob predčasni upokojitvi ni mogoče izkoristiti olajšav pri pogoju starosti zaradi skrbi za otroke, služenja vojaškega roka in zaradi dela pred dopolnjenim 18. letom starosti. Ostajanje v zavarovanju oz. nadaljnje delo po izpolnitvi pogojev za pridobitev pravice do predčasne ali starostne pokojnine pa v novem sistemu prinaša še eno posebno obliko bonusa, in sicer lahko zavarovanec, ki po izpolnitvi teh pogojev še naprej dela, poda Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Republike Slovenije (v nadaljevanju: zavod) zahtevo, da se mu mesečno izplačuje 20 % predčasne ali starostne pokojnine,

do katere bi bil upravičen na dan njene uveljavitve, vse do prenehanja zavarovanja ali do uveljavitve delne pokojnine, vendar največ do dopolnitve 65 let starosti. Ta prejemek je samostojen prejemek iz socialnega zavarovanja in pripada zavarovancu poleg vseh prejemkov, ki jih dobi iz naslova delovnega razmerja od delodajalca, čeprav še naprej opravlja delo za polni delovni čas, in ga ne smemo mešati z delno pokojnino. Pomembno je, da zavod te pravice ne prizna zavarovancem po nekem avtomatizmu, temveč morajo (kot pri uveljavljanju katerekoli druge pravice iz socialnih zavarovanj) upravičenci vložiti zahtevo za priznanje pravice.

POSEBNOSTI PRI JAVNIH USLUŽBENCIH

Vpliv veljavne ureditve pokojninskega sistema na položaj javnih uslužbencev je povezan predvsem z interventnimi ukrepi, ki so bili sprejeti v času krize. Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. l. RS, št. 40/12 in nadaljnji; v nadaljevanju: ZUJF) je še pred uveljavitvijo ZPIZ-2 poleg drugih interventnih ukrepov v javnem sektorju uredil tudi poseben ukrep prenehanja delovnega razmerja javnih uslužbencev ob izpolnitvi pogojev za polno upokojitev po ZPIZ-1. ZPIZ-2 je izpolnitev pogojev za navedeni ukrep spremenil, in sicer je določil, da se ukrep izvede, ko javni uslužbenec doseže pogoje po ZPIZ-2, kar za večino javnih uslužbencev pomeni kasnejšo uveljavitev ukrepa. O ukrepu prenehanja delovnega razmerja zaradi izpolnitve pogojev za upokojitev je odločalo tudi Ustavno sodišče RS, ki je presojalo predvsem vidik enake obravnave pred zakonom. Odločilo je, da so določila ZUJF in ZPIZ-2 v neskladju z Ustavo RS, kolikor se nanašajo na javne uslužbenke kot ženske zavarovanke, ki še niso izpolnile enakih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, kot veljajo za moške zavarovance. Posledično je bila sprejeta novela ZUJF-B, ki je navedeno neenakost odpravila in določila za moške ter ženske enotne pogoje za izvedbo omenjenega ukrepa – ti v letu 2015 znašajo 59 let starosti ob 40 letih pokojninske dobe brez dokupa, od leta 2016 naprej pa bodo znašali 60 let starosti ob 40 letih pokojninske dobe brez dokupa.

Na tem mestu je morda smiselno poudariti, da člen ZUJF, ki ureja prenehanja delovnega razmerja, velja do vključno leta, ki sledi letu, v katerem gospodarska rast preseže 2,5 odstotka bruto domačega proizvoda. Ker so številne institucije ob koncu leta 2014 napovedovale, da naj bi bila rast bruto domačega proizvoda v letu 2014 višja od 2,5 odstotka, obstaja

⁶ Ur. l. RS, št. 126/03; v nadaljevanju: ZKDPZJU.

⁷ Uradni list RS, št. 11/04 in nadaljnji; v nadaljevanju: KPOPNU.

možnost, da bo ta ukrep prenehal veljati še pred koncem prehodnega režima po ZPIZ-2. Poleg intervenčnih ukrepov pa je splošna ureditev pokojninskega sistema povezana tudi z Zaprtim vzajemnim pokojninskim skladom za javne uslužbence (v nadaljevanju: ZVPSJU). ZPIZ-2 je namreč deloma spremenil tudi področje dodatnega pokojninskega zavarovanja v osebnih računih oz. II. pokojninski steber, vendar veljajo za ZVPSJU še naprej nekatere posebnosti iz starega sistema, ker se še nista spremenila Zakon o kolektivnem dodatnem pokojninskem zavarovanju za javne uslužbence in Kolektivna pogodba o oblikovanju pokojninskega načrta za javne uslužbence, ki sta glede na ZPIZ-2 *lex specialis*. Nezanemarljivo je, da je bila z ZPIZ-2 bistveno omejena možnost enkratnega dviga sredstev z osebnih računov, z izjemo sredstev, ki so bila vplačana do dne 1. 1. 2013. Ta ureditev pa glede na nespremenjena ZKDPZJU in KPOPNU še ne velja za ZVPSJU ter za javne uslužbence, ki v njem varčujejo, z nujno potrebno opombo, da ne morejo izvesti izstopa in zahtevati dviga sredstev, dokler so obvezno vključeni v ZVPSJU – torej, dokler so javni uslužbenci.

UČINKI ZAKONA

Po statističnih podatkih, ki jih objavlja zavod, se je v dveh letih po uveljavitvi zadnje reforme precej zmanjšal trend upokojevanja, kar je zagotovo rezultat višanja pogojev za upokožitev. Razmerje števila aktivnih zavarovancev proti številu upokožencev se je tako

po dolgih letih padanja in po povečanem odhajanju v pokoj tik pred ter po reformi začasno ustalilo pri razmerju cca 1,3 zaposlenega na enega upokoženca. Prav tako se je ustavilo padanje razmerja med povprečno neto pokojnino in povprečno neto plačo v RS, ki trenutno znaša 61,4 %, višina povprečne pokojnine pa se je v prvih 10 mesecih leta 2014 znižala le za 0,1 odstotka. Po nekaj letih padanja sta se povišali tudi povprečna starost oz. dopolnjena pokojninska doba ob upokožitvi, ki sta v letu 2013 (zadnji znani letni podatek) znašali 58 let 6 mesecev starosti in 36 let 1 mesec dopolnjene pokojninske dobe za ženske ter 60 let 11 mesecev starosti in 37 let 11 mesecev dopolnjene pokojninske dobe za moške.

Vidno je, da je pokojninska reforma dala nekatere učinke, ki so jih pripravljavci reforme predvideli, kot pozitivno dejstvo pa je treba oceniti predvsem zaustavitev drastičnega padanja višine pokojnin. Ali bo pokojninska reforma v resnici vzdržna do leta 2020, kot je predvideval predlagatelj zakona, pa je v tem trenutku še nemogoče reči, vsekakor pa bo ob morebitnih spremembah zakonodaje treba posebno skrb nameniti zlasti višini pokojnin, ki morajo po desetletjih vplačevanja prispevkov posameznikov in delodajalcev odražati posameznikove prejemke v aktivni dobi ter pomeniti varno starost.

Spoštovani člani sindikata

Nekateri med vami se zagotovo spominjajo poskusa iz začetkov našega delovanja – po vzpostavitvi spletne strani, smo poskusili s projektom »PRAVNO SVETOVANJE« na spletu in sicer na način, ki je omogočal, da so vsem vam bili vidni vprašanja in odgovori.

Ideja se nam zdi dobra še sedaj, zato vas pozivamo, da na uredništvo Glasila posredujete vaša vprašanja »delovno-pravne« tematike. Vsi mi se na delovnih mestih srečujemo s podobnimi težavami in vsem nam bo v pomoč poznavanje odgovorov in pravna utemeljitev.

Izidi številok so 15. v mesecu, redakcijo zaključujemo dva tedna pred tem – torej bomo v naslednji številki lahko objavili vaša vprašanja, in odgovore na njih seveda, prispela na naslov uredništva (po e-posti ali z navadno pošto) do 1.3.2015.

Navadna pošta: SINCE007

Glasilo Sindikata CSD Slovenije
Tržaška cesta 2
1000 Ljubljana

e-pošta:

glasilo.since07@gmail.com

Pošiljke, prosimo opremite s pripisom »Pravno svetovanje« na vidnem mestu.

Uredništvo Glasila SINCE007

Center za socialno delo Maribor

Foto: Tone Kočevar

Center za socialno delo Maribor je javni socialnovarstveni zavod za opravljanje dejavnosti socialnega varstva. Ustanovitelj zavoda je Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice in obveznosti pa izvršuje Vlada Republike Slovenije.

Temeljna naloga centra za socialno delo je, da organizira in izvaja dejavnosti, s katerimi preprečuje ali odpravlja socialne stiske posameznikov, družin in posebnih skupin prebivalstva ter koordinira in usklajuje socialne akcije v lokalnem okolju zlasti tako, da sodeluje z vsemi drugimi (vladnimi in nevladnimi) izvajalci, ki so nosilci socialnovarstvenih programov. V tem smislu je pomembna specializirana strokovna institucija za delo z ljudmi, ki se znajdejo v kriznih življenjskih situacijah, in zanje organizira strokovno pomoč ter podporo v obliki socialnovarstvenih storitev. Center za socialno delo je tudi nosilec javnih pooblastil, s čimer ga država pooblašča, da na podlagi zakona tudi avtonomno in meritorno odloča o določenih pravicah in dolžnosti oseb z namenom zaščite otrok ter odraslih, ki sami ne morejo poskrbeti za svoje koristi.

Center za socialno delo Maribor je največji tovrstni zavod v Sloveniji (134 zaposlenih). Deluje na področju Upravne enote Maribor, ki ima 153.000 prebivalcev in obsega 360 km² ter zajema naslednje

občine:

- Mestna občina Maribor
- Občina Rače-Fram
- Občina Hoče-Slivnica
- Občina Starše
- Občina Miklavž na Dravskem polju
- Občina Duplex
- Del občine Pesnica – naselja Dragučova, Pernica, Ložane, Vosek, Vukovje in del Kušernika

Dejavnosti CSD Maribor:

VARSTVO OTROK IN DRUŽINE

STATUSNA RAZMERJA V DRUŽINI
UKREPI ZA ZAŠČITO PRAVIC IN DOPOLNITEV SKLENITVE ZAKONSKE ZVEZE

VARSTVO OTROK IN MLADOSTNIKOV
UKREPI ZA ZAŠČITO PRAVIC IN KORISTI OTROK, REJNIVSTVO, POSVOJITVE...

OBRAVNAVA OTROK IN MLADOLETNIKOV
V IN IZVEN KAZenskega POSTOPKA

SOCIALNO VARSTVENE STORITVE

PRVA SOCIALNA POMOČ

OSEBNA POMOČ

POMOČ DRUŽINI ZA DOM

STARŠEVSKO VARSTVO IN DRUŽINSKI PREJEMKI

PRAVICE IZ STARŠEVSTVA
STARŠEVSKI DOPUST, STARŠEVSKO NADOMESTILO, PRAVICA DO KRAJŠANEGA DELOVNEGA ČASA,...

OBRAZCI

KRIZNI CENTRI

KRIZNI CENTER ZA MLADE

KRIZNI CENTER ZA ODRASLE ŽRTVE NASILJA

KOORDINACIJE

REGIJSKA KOORDINACIJA ZA IZVAJANJE NADOMESTNE KAZNI IN DRUGIH UKREPOV V SPLOŠNO KORIST.

VARSTVO ODRASLIH

PREPREČEVANJE NASILJA V DRUŽINI

VARSTVO INVALIDOV

VARSTVO STAREJŠIH

SKRBNIVSTVO NAD ODRASLIMI

OBRAVNAVA ODRASLIH STORILCEV KAZNIVIH DEJANJ

DENARNE POMOČI, SUBVENCIJE IN PLAČILA

DENARNI PREJEMKI
OTROŠKI DODATEK, STIPENDIJA, SOCIALNA POMOČ

SUBVENCIJE IN PLAČILA
SUBVENCIJA SOLSKE PREHRANE, ZNIŽANJE PLAČILA ZA VRTEC, PRAVICE S PODROČJA ZDRAVSTVENIH STORITEV,...

Poleg redne dejavnosti CSD Maribor izvaja in ima tudi socialnovarstvene programe ter krizne centre:

1. Krizni center za mlade Maribor: Krizni center za mlade je državna institucija in je redna dejavnost Centra za socialno delo Maribor. Začel je delovati v juliju leta 2000. Program sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

2. Krizni center za žrtve nasilja v družini: 01. 01. 2009 je bil v okviru CSD Maribor ustanovljen program Krizni center za žrtve nasilja v družini, ki na podlagi Zakona o preprečevanju nasilja v družini zagotavlja celosten, multidisciplinarni pristop in pomoč žrtvam pri preprečevanju družinskega nasilja. V Krizni center za žrtve nasilja v družini Maribor sprejemajo ženske in matere z otroki, ki se kot žrtve družinskega nasilja same odločijo za umik ali/in s posredovanjem policije, interventnih ter drugih strokovnih služb. Namestitev je možna vse dni v letu 24 ur dnevno.

3. Varna hiša: Program sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake mo-

žnosti. Metode dela v Varni hiši izhajajo iz teorije in prakse socialnega dela na področju svetovanja ter podpore ranljivim skupinam (individualno svetovanje, skupinsko delo, izvajanje preventivne in lokalni skupnosti). Strokovno pomoč načrtujemo na podlagi ocene ogroženosti in osebnih ciljev uporabnic. Izvajamo profesionalne strokovne storitve, ki ogroženim vračajo dostojanstvo, zmanjšujejo tveganja in pomembno vplivajo na kakovost njihovega življenja v prihodnosti.

4. Materinski dom Maribor:

Program sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Program deluje ob podpori Mestne občine Maribor in nekaterih občin podravske regije. Ustanovitveni donator in donator za delovanje programa je Fundacija Aktiva, Ustanova. V podporo so tudi drugi donatorji.

5. Socialna kuhinja:

Socialna kuhinja je socialnovarstveni program, ki ga v celoti financira Mestna občina Maribor. Dejavnost se izvaja v prostorih bivše gostilne »Panda« na Dvořakovi ulici 14 v Mariboru. Primarna funkcija programa je zagotavljanje brezplačnega toplega obroka ljudem, ki so brez osnovnih sredstev za preživljanje ali so prejemniki denarne socialne pomoči, invalidsko upokojeni ali z nizkimi družinskimi pokojninami. Ob ugotavljanju upravičenosti do obroka in organizacije razdeljevanja hrane opravljamo še druge oblike in vsebine pomoči, kot so:

- ugotavljanje upravičenosti do obroka in odnašanja hrane domov za nepokretne in bolne člane družin,
- pomoč pri urejanju statusnih

- vprašanj uporabnika,
- svetovanje, usmerjanje in posredovanje.

6. Svetovalnica za žrtve nasilja in zlorab Maribor:

Program sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Program deluje ob podpori Mestne občine Maribor in nekaterih občin podravske regije. Ustanovitveni donator in donator za delovanje programa je Fundacija Aktiva, Ustanova. V podporo so tudi drugi donatorji.

7. Zavetišče za brezdomce:

Zavetišče za brezdomce ima 24 postelj in v izrednih razmerah še 2 pomožni postelji. Odprto je 24 ur na dan in vse dni v letu. Program sofinancira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Posebnost Centra za socialno delo Maribor je v tem, da je velik in da je centralno organiziran ter da obvladuje več različnih programov in dejavnosti (Materinski dom, Varno hišo, Zavetišče za brez-

Foto: Tone Kočevar

Predsednica Sindikata CSD Maribor
mag. Ana Gajić, dipl.soc.del.

domce ...). Vprašanje je, koliko se lahko približa ljudem s svojo centralistično organizacijo in kakšna je njena umestitev v skupnost ter tudi ali takšna organizacija prispeva k njegovi dostopnosti in odprtosti ljudem, zaradi katerih je ustanovljen.

Prav tako je center za socialno delo Maribor eden izmed redkih centrov, če ne edini, ki prejemnikom denarnih transferjev omogoča osebni dvig denarja na svojem lastnem sedežu, s čimer omogoča ljudem, da prejmejo znesek, do katerega so upravičeni, saj si banke od socialnih transferjev odštejejo stroške obdelav sklepov o izvršbi.

A.G. in T.Z.

Foto: Tone Kočevar

v. d. direktorice CSD Maribor
Franciška Premzel, univ. dipl. soc. del.

Na lokacijo Zagrebška cesta 72 se je CSD Maribor preselil na začetku leta 2012, z ZUPJS-om. Kako se v novih prostorih počutite, kaj so prednosti?

Ne glede na to, da obstajajo še določene pomanjkljivosti v stavbi (npr. kurjava vsako zimo zataji ...), je z vidika organizacije dela to velik napredek. Vsi strokovni delavci CSD Maribor smo končno pod isto streho, pred tem smo delovali na treh oz. štirih različnih lokacijah v mestu.

Vedno, ko vas obiščem v teh novih prostorih, se mi postavlja vprašanje dostopnosti lokacije za stranke. Ste namreč na obrobju mesta. Je to težava?

Jaz upam, da so nas stranke počasi sprejele na tem obrobju. Tako kot vsepovsod je največja težava s parkiranjem, za kar je zdaj, na tej lokaciji kar dobro poskrbljeno.

Imajo pa stranke možnost mestnega prevoza, eno izmed postajališč je tik ob objektu (proga 12), drugo pa dokaj blizu (proga 1).

Povračila, nadomestila in drugi prejemki

Zneski povračil, nadomestil in drugi prejemki po kolektivni pogodbi za negospodarske dejavnosti in kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva so (veljajo do sprememb):

1. regres za prehrano med delom (od 1. julija 2014 dalje)
(Uradni list RS, št. 52/2014, 11. 7. 2014, stran 5916)

3,64 EUR na dan

2. povračilo stroškov prevoza na delo in z dela:

- z javnim prevozom **stroški prevoza**
- če ni javnega prevoza, kilometrina (8 % cene benc. - 95 okt.), od 19. avgusta 2014 (do spremembe cene) dalje (cene dostopne na www.petrol.si)

0,1154 EUR/km *

**glede na Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne vštejejo v davčno osnovo (Uradni list 76/2008, 25. julij 2008, str. 10.904, velja od 1. avgusta 2008), se v davčno osnovo ne vštejejo stroški prevoza do višine 0,18 eura za vsak polni kilometer.*

3. dnevni za službeno potovanje v RS

(1. julija 2012 dalje), ki traja:

nad 12 ur 16,00 EUR

Če je poravnana celotna prehrana, zaposleni nima pravice do dnevnice. Ob brezplačnem zajtrku se odšteje 20%, ob brezplačnem kosilu oz. večerji pa za vsak obrok 40% vrednosti dnevnice. Dnevni in regres za prehrano se izključujeta.

4. nadomestilo za ločeno življenje (Uradni list 40/2012, 30. maj 2012):

- višina nadomestila za ločeno življenje znaša **140,54 EUR**

5. povračilo stroškov prenočevanja na službenem potovanju:

znesek predloženega računa za prenočevanje v hotelu, ki ga predhodno odobri delodajalec. Stroški za prenočišče se delavcu povrnejo tudi brez predloženega računa, in sicer v višini zneska, ki predstavlja 30% vrednosti dnevnice. **znesek računa**

6. kilometrina za uporabo lastnega avtomobila v državi:

- z javnim prevozom **znesek računa (EUR/km)**
- kilometrina za občasno uporabo lastnega avtomobila v službene namene znaša 18% cene neosvinčenega 95-oktanskega motornega bencina za prevoženi kilometer; od 19. avgusta maja 2014 (do spremembe cene) dalje (cene dostopne na www.petrol.si)

Kilometrini za uporabo lastnega avtomobila za opravljanje dela iz pogodbe o zaposlitvi znaša 30% cene neosvinčenega 95-oktanskega motornega bencina za prevoženi km.

0,2597 EUR/km *

**glede na Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne vštejejo v davčno osnovo (Uradni list 76/2008, 25. julij 2008, str. 10.904, velja od 1. avgusta 2008), se v davčno osnovo ne všteva povračilo stroškov prevoza na službeni poti do višine 0,37 eura za vsak prevoženi kilometer.*

7. terenski dodatek - višina terenskega dodatka znaša dnevno 21 odstotkov dnevnice za službeno potovanje v državi.

Terenski dodatek in dnevni za vsak prevoženi kilometer. **3,36 EUR*

8. minimalna plača

od 1. januarja 2014 dalje (bruto znesek)

Skladno z objavo Statističnega urada o inflaciji v letu 2013 je znana nova višina minimalne plače v letu 2014, in sicer 789,15 EUR (to je za 5,49 EUR več od minimalne plače v letu 2013). 789,15 EUR

9. osnovna plača za 1. plačni razred za javni sektor

od 1. januarja 2011 dalje **430,80 EUR**

10. zjamčena plača od 1. avgusta 2006

(Ur. l. št. 114/2006) dalje

237,73 EUR

11. odpravnina ob upokojitvi

2 povprečni mesečni plači zaposlenega v Republiki Sloveniji za pretekli tri mesece oziroma dve zadnji mesečni plači javnega uslužbenca, če je to zanj ugodnejše.

(1) Odpravnina ob odhodu v pokoj znaša dve povprečni mesečni plači zaposlenega v Republiki Sloveniji za pretekli tri mesece oziroma dve zadnji mesečni plači zaposlenega, če je to zanj ugodnejše.

(2) Zaposleni je v primeru, ko je delodajalec zanj financiral dokup delovne dobe, upravičen do razlike do višine odpravnine, če so bila sredstva za dokup nižja od odpravnine.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena zaposlenemu v javnem sektorju ob odhodu v pokoj pripada odpravnina v višini treh povprečnih plač zaposlenega v Republiki Sloveniji za pretekli tri mesece oziroma tri zadnje plače zaposlenega, če je to zanj ugodnejše, če se upokoji v dveh mesecih po izpolnitvi minimalnih pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oziroma s posebnimi predpisi, v katerih je urejena pravica do starostne pokojnine.

(4) V primeru, da zaposleni po upokojitvi ponovno sklene delovno razmerje pri delodajalcu v javnem sektorju, mu ob ponovni upokojitvi odpravnina ne pripada.

12. regres za letni dopust za leto 2014 v javnem sektorju

62.b člen Zakona o izvrševanju proračunov RS za leti 2013 in 2014 določa postopek in višino izplačila regresa za letni dopust javnim uslužbencem. Letos bodo regres prejeli javni uslužbenci in funkcionarji, ki so v tem letu v mesecu pred izplačilom uvrščeni v 50. ali nižje plačne razrede, in sicer v naslednjih višinah:

- zaposlenim, uvrščeni do vključno 15. plačnega razreda, se izplača regres v znesku 692 evrov;
- od 16. do vključno 30. plačnega razreda, se izplača regres v znesku 484,40 evrov;
- od 31. do vključno 40. plačnega razreda, se izplača regres v znesku 346 evrov;
- od 41. do vključno 50. plačnega razreda, se izplača regres v znesku 100 evrov.

Regres za letni dopust se javnim uslužbencem in funkcionarjem izplača pri plači za mesec maj 2014.

13. jubilejne nagrade:

Javnemu uslužbencu pripada jubilejna nagrada v višini:

- za 10 let delovne dobe 288,76 evrov,
- za 20 let delovne dobe 433,13 evrov,
- za 30 let delovne dobe 577,51 evrov.

Jubilejna nagrada se izplača javnemu uslužbencu ob izplačilu plače v naslednjem mesecu po izpolnitvi pogojev. Delovna doba po tem členu je delovna doba, ki jo je javni uslužbenec izpolnil pri delodajalcu v javnem sektorju.

14. solidarnostna pomoč:

Delodajalec je dolžan izplačati javnemu uslužbencu solidarnostno pomoč v višini 577,51 EUR v primerih in po postopku, določenem v kolektivni pogodbi. Do izplačila solidarnostne pomoči je upravičen javni uslužbenec, če njegova osnovna plača v mesecu, ko se je zgodil primer, ne presega oziroma ne bi presejala višine minimalne plače. V primeru požara in naravne nesreče, kot jih določajo predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, omejitve iz prejšnjega stavka ne veljajo. Javni uslužbenec lahko vloži zahtevo za izplačilo solidarnostne pomoči v roku 60 dni od nastanka primera oziroma od trenutka, ko je bil zahtevo zmožen vložiti.

Podatki o zneskih so zgolj informativni. Za morebitne napake ne odgovarjamo.

Spoštovani bralci,

prvo številko, prvega letnika ste zaposleni na CSD po Sloveniji prejeli brezplačno. V veliko veselje bi nam bilo, če bi s tem lahko nadaljevali, vendar nam naša finančna situacija tega v prihodnje ne omogoča. Prilagam naročilnico s katero si boste lahko zagotovili prejemanje Glasila SINCE007 tudi v prihodnje. Člani Sindikata Centrov za socialno delo Slovenije SINCE07, KSS Pergam so upravičeni do brezplačnega prejemanja Glasila SINCE007.

Uredništvo SINCE007

Naročam(o) izvodov Glasila SINCE007, naročilo velja za celoten 1.letnik in za vse naslednje letnike, do preklica .

Naročam izvodov številke 1. letnika Glasila SINCE007.

Ime in priimek (ali naziv pravne osebe):

Naslov naročnika:

Datum: Podpis naročnika:

Letna naročnina prvega letnika Glasila SINCE007 znaša 7,00 EUR, cena posamezne številke pa 2,10 EUR. Letno izide pet števil. Račun bo naročnikom izstavljen pred prejemanjem prve številke posameznega letnika, oz. pred prejemanjem posamezne naročene številke.

Naročilnico pošljite na naslov: SINCE007, Glasilo Sindikata CSD Slovenije, Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana, ali na e-naslov: glasilo.since07@gmail.com .

Pristopna izjava

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Naslov stalnega bivališča:

Zaposlen-a v:

izjavljam, da se prostovoljno včlanjam v

**Sindikat Centrov za socialno delo
SINCE 07, KSS Pergam.**

S to izjavo sprejemam statutarna določila
Sindikata Centrov za socialno delo SINCE 07, KSS Pergam.

V, dne

podpis:

**KSS Pergam
SINCE 07, Sindikat Centrov za socialno delo
Trg O. F. 014, 1000 Ljubljana**

Izpolnjeno pristopno izjavo pošljite na naslov:

KSS Pergam
SINCE 07, Sindikat Centrov za socialno delo
Trg OF 014, Ljubljana

predsednik: Perica Radonjič, univ. dipl. psih.
Telefon : 051 208 087

sekretar: Tadej Zajec, dipl. upr. org.
Telefon : 051 208 089

Elektronska pošta:
info.since07@gmail.com

Spletna stran:
www.since07.si

Socialni dialog